

Trauksmes celšana

Publicēts: 09.03.2020.

Atjaunināts: 21.12.2021.

[Trauksmes celšanas likums](#), kas stājās spēkā 2019. gada 1. maijā, nosaka ikvienam tiesības celt trausmi publiskajā un privātajā sektorā par darba vidē novērotu sabiedrības interešu apdraudējumu.

Trauksmes celšana – iespēja ikvienam veicināt likumīgu, godprātīgu, atklātu un pārredzamu iestādes darbību, izmantojot tiesības brīvi paust savu viedokli.

Trauksmes cēlētājs — fiziskā persona, kura sniedz informāciju par iespējamu pārkāpumu, kas var kaitēt sabiedrības interesēm, ja persona šo informāciju uzskata par patiesu un tā gūta, veicot darba pienākumus vai dibinot tiesiskās attiecības, kas saistītas ar darba pienākumu veikšanu.

Likums paredz, ka trausmi par pārkāpumiem var celt tostarp ar iekšējo trausmes celšanas sistēmu. Tas nozīmē, ka ikviens iestādē nodarbinātais var informēt par kādu iespējamu, sabiedrībai būtiskas intereses skarošu pārkāpumu šīs iestādes darbībā, lai to laikus novērstu, pirms apdraudēta iestādes reputācija, tai radušies zaudējumi vai tiek iesaistītas kompetentās valsts institūcijas. Tieši darbiniekiem ir iespēja pamanīt iespējamus pārkāpumus un, pateicoties savām profesionālajām zināšanām un pieredzei, novērtēt to bīstamību.

Izmantojot ziņošanai iekšējo trausmes celšanas sistēmu, ziņojums nonāk vistuvāk “problēmas cēlonim” un paustās bažas var operatīvi izvērtēt, kā arī novērst iespējamo pārkāpumu vai identificēt sistemātiska rakstura trūkumus.

Kad saņemts trausmes cēlēja ziņojums, iesniedzēja personas dati tiek pseidonimizēti.

Trauksmes cēlēja personas dati, ziņojumam un tam pievienotajiem rakstveida vai lietiskajiem pierādījumiem, kā arī trausmes cēlēja ziņojuma izskatīšanas materiāliem ir ierobežotas pieejamības informācijas statuss.

Ikvienai personai (institūcijai), kas saņēmusi trausmes cēlēja ziņojumu vai veic jebkādas darbības ar to, ir pienākums nodrošināt trausmes cēlēja personas datu pienācīgu aizsardzību. Trauksmes cēlēja personas datus var nodot tikai personām

(institūcijām), kurām tie nepieciešami trauksmes cēlēja ziņojuma vai uz tā pamata ierosinātas pārkāpuma lietas izskatīšanai vai trauksmes cēlēja vai viņa radnieku aizsardzībai. [Vairāk par trauksmes cēlēja aizsardzību lasi trauksmescelejs.lv mājaslapas aizsardzības sadaļā.](#)

Trauksmes celšanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā

Rīgas pilsētas pašvaldībā ar Rīgas domes priekšsēdētāja 01.07.2021. iekšējiem noteikumiem Nr.RD-21-11-ntd "Trauksmes celšanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā" ir izveidota vienota centralizēta trauksmes celšanas sistēma. Trauksmes celšanas centrs Pašvaldībā ir [Rīgas domes Iekšējo pārbaužu un korupcijas novēršanas nodaļa](#) (turpmāk – Nodaļa), kurā tiek iesniegti visi Pašvaldībai adresētie trauksmes cēlēju ziņojumi. Nodaļas darbinieki ir kontaktpersonas trauksmes celšanas jautājumos Pašvaldībā. Pārējās Pašvaldības institūcijās vairs nav savu atsevišķu trauksmes celšanas sistēmu (vienīgi Pašvaldības kapitālsabiedrībās saglabātas iekšējās trauksmes celšanas sistēmas).

Jaunā kārtība nodrošina gan pašvaldības darbiniekiem iespēju ziņot iekšēji, lai pārkāpumus laicīgi novērstu, gan ikvienai personai iespēju ziņot Pašvaldībai kā kompetentajai institūcijai par pārkāpumiem, kurus tā novērojusi, veicot darba pienākumus, ja pārkāpums skar sabiedrības intereses.

Trauksmes cēlējs iesniedzumu, norādot savu vārdu, uzvārdu, e-pasta vai pasta adresi un tālruna numuru, iesniedz Nodaļā:

nosūtot to uz speciāli trauksmes cēlēju ziņojumiem izveidotu e-pasta adresi: trauksme@riga.lv;

ievietojot to Rīgas domes administratīvās ēkas Rātslaukumā 1, Rīgā, vestibulā speciāli trauksmes cēlēju ziņojumiem izvietotā pastkastē;

nosūtot Nodaļai pa pastu (Rīgas domes Iekšējo pārbaužu un korupcijas novēršanas nodaļai Rātslaukumā 1, Rīgā, LV-1050), uz aplokšnes norādot "Trauksmes cēlēja ziņojums";

ziņojot mutvārdos Kontaktpersonai (ziņotāja klātbūtnē ziņojums tiek noformēts rakstveidā).

Nodaļa nosaka saņemtā ziņojuma piekritību, ja tā izskatīšana ir Pašvaldības kompetencē:

Nodaļa izvērtē, vai tas atbilst trauksmes celšanas ziņojumam, un izskata iesniedzumu vai nodod to izskatīšanai kompetentās Pašvaldības institūcijas darbiniekam,

iesniedzējs tiek informēts, vai iesniedzums atzīts par trauksmes cēlēja ziņojumu un kur tiks izskatīts,

2 mēnešu termiņā iesniedzējs tiek informēts par izskatīšanas rezultātu vai gaitu, ja izskatīšana vēl nav pabeigta. Par rezultātu informē pēc izskatīšanas pabeigšanas,

Nodaļa seko līdzi, lai iesniedzējs tiek laicīgi informēts un apkopo informāciju par izskatīšanas rezultātiem.

Ja ziņojuma izskatīšana nav Pašvaldības kompetencē, Nodaļa to pārsūta kompetentajai iestādei, par to informējot iesniedzēju.

Ja personai ir šaubas,

vai par konkrētu pārkāpumu var celt trauksmi (vai tas skar sabiedrības, vai tikai atsevišķu darbinieku intereses),

vai par pārkāpumu jāziņo Pašvaldībai, vai kādai no valsts iestādēm,

citi neskaidri jautājumi,

tā telefoniski jautā Nodaļas darbiniekiem (Gunai Vendiņai [67012032](tel:67012032), Aigaram Evardsonam [67026859](tel:67026859), Sergejam Indriķim

[67012770](tel:67012770), Olgai Kipmanei [67105627](tel:67105627)) vai raksta uz trauksme@riga.lv, vai sazinās ar Valsts kanceleju, kas ir trauksmes cēlēju kontaktpunkts Latvijā.

Izsmeljoša informācija par trauksmes celšanu atrodama www.trauksmescelejs.lv

Darba devējam aizliegts radīt darbiniekam negatīvas sekas tādēļ, ka tas cēlis trauksmi.

Kas ir trauksmes cēlētājs? Kādos gadījumos trauksme var tikt celta?

Saskaņā ar [Trauksmes celšanas likuma](#) 1.panta pirmās daļas 4.punktu:

- trauksmes cēlētājs var būt tikai fiziska persona;
- trauksmi var celt par iespējamu vai jau notikušu pārkāpumu, kas var kaitēt sabiedrības interesēm;
- informācija par iespējamo pārkāpumu iegūta, veicot darba pienākumus, tostarp brīvprātīgo darbu, sniedzot pakalpojumus vai dibinot tiesiskās attiecības, kas saistītas ar darba pienākumu veikšanu.

Kuri gadījumi nav uzskatāmi par trauksmes celšanu?

Ne visi gadījumi, kad plānojat ziņot par pārkāpumiem, ir uzskatāmi par trauksmes celšanu. Ziņojums netiek atzīts par trauksmes cēlēja ziņojumu šādos gadījumos:

- ja trauksme tiek celta anonīmi;
- ja trauksmes cēlētājs ir juridiska persona;
- ja tiek ziņots tikai par personīgu interešu aizskārumu nevis pārkāpumu, kas skar kādu sabiedrības grupu;
- ja sniegtas ziņas, kas nav gūtas saistībā ar trauksmes cēlēja profesionālo darbību;
- apzināti sniegtas nepatiesas ziņas;
- izpausta valsts noslēpumu saturoša informācija.

Kā noformēt trauksmes cēlēja ziņojumu?

Visērtāk ziņojumu ir sagatavot, aizpildot Trauksmes cēlēju ziņojuma [veidlapu](#). Ja vēlaties izmantot citu ziņojuma veidu, obligāti jānorāda:

- ka tas ir trauksmes cēlēja ziņojums;
- trauksmes cēlēja vārds, uzvārds;
- trauksmes cēlēja kontaktinformācija (e-pasts, tālrunis, adrese);
- vai informācija par pārkāpumu iegūta, veicot darba pienākumus.

Saskaņā ar [Iesniegumu likumā](#) un [Dokumentu juridiskā spēka likumā](#) noteiktajām prasībām trauksmes cēlēja ziņojumam jābūt pašrocīgi parakstītam vai parakstītam ar drošu elektronisko parakstu. Ja ziņojums sākotnēji tiks iesniegts bez paraksta (vienkāršs e-pasta sūtījums vai aizpildīta elektroniskā ziņojuma forma) un atbildīs trauksmes celšanas pazīmēm, atbildīgais darbinieks ar iesniedzēju sazināsies, lai nodrošinātu, ka ziņojums tiks parakstīts.

Kā iesniegt trauksmes cēlēja ziņojumu?

Trauksmes cēlēja ziņojumu iesniedz Rīgas domes Iekšējo pārbaužu un korupcijas novēršanas nodaļā:

- nosūtot to uz speciāli trauksmes cēlēju ziņojumiem izveidotu e-pasta adresi: trauksme@riga.lv;
- ievietojot to Rīgas domes administratīvās ēkas Rātslaukumā 1, Rīgā, vestibālā speciāli trauksmes cēlēju ziņojumiem izvietotā pastkastē;
- nosūtot Nodaļai pa pastu (Rīgas domes Iekšējo pārbaužu un korupcijas novēršanas nodaļai Rātslaukumā 1, Rīgā, LV-1050), uz aplokšnes norādot "Trauksmes cēlēja ziņojums";
- ziņojot mutvārdos Kontaktpersonai (ziņotāja klātbūtnē ziņojums tiek noformēts rakstveidā).

Kuras ir atbildīgās personas (kontaktpersonas) trauksmes celšanas jautājumos Pašvaldībā?

Kontaktpersonas trauksmes celšanas jautājumos Pašvaldībā ir Rīgas domes Iekšējo pārbaužu un korupcijas novēršanas nodaļas vecākie eksperti Guna Vendiņa (tāl. [67012032](tel:67012032)), Aigars Evardsons (tāl. [67026859](tel:67026859)), Sergejs Indriķis (tāl. [67012770](tel:67012770)), Olga Kipmane (tāl. [67105627](tel:67105627)).

Kas notiek pēc trauksmes cēlēja ziņojuma iesniegšanas?

Pēc ziņojuma saņemšanas vispirms nosaka, vai tas ir Pašvaldības kompetencē, ja nav, tiek pārsūtīts kompetentajai iestādei.

Ja ziņojuma izskatīšana ir Pašvaldības kompetencē, septiņu dienu laikā to izvērtē, lai noteiktu, vai tas ir trauksmes cēlēja ziņojums. Ja ziņojums pirmšķietami atbilst trauksmes cēlēja ziņojumam, taču nav parakstīts, ar iesniedzēju sazinās, aicinot ziņojumu parakstīt. Triju dienu laikā pēc tam, kad pieņemts lēmums par saņemtā ziņojuma atzīšanu/neatzīšanu par trauksmes cēlēja ziņojumu, iesniedzējam tiek nosūtīta atbildes vēstule.

Ja ziņojuma izskatīšanai nepieciešama papildu informācija, ar iesniedzēju sazinās kontaktpersona trauksmes celšanas jautājumos vai par ziņojuma izskatīšanu atbildīgā persona.

Divu mēnešu termiņā no dienas, kad ziņojums atzīts par trauksmes cēlēja ziņojumu, iesniedzējs tiek informēts par tā izskatīšanas rezultātu vai, ja izskatīšana vēl nav pabeigta – par ziņojuma izskatīšanas gaitu, papildus informējot arī par izskatīšanas rezultātu.

Pat ja ziņojums netiek atzīts par trauksmes cēlēja ziņojumu, tas tiek izskatīts un iesniedzējs tiek informēts par rezultātu.

Trauksmes cēlēju ziņojumos sniegtās informācijas izskatīšanas rezultātā 2021.gadā atklāti šādi pārkāpumi:

vienā no Pašvaldības institūcijām konstatēta valstī noteikto ierobežojumu Covid-19 izplatības ierobežošanai neievērošana (darba organizācija klātienē, kad darbu ir iespējams veikt attālināti), konstatētie trūkumi tika novērsti;

vienā no Pašvaldības institūcijām konstatētas pazīmes, kas norādīja uz iepirkumu veicēja nepienācīgu vērtīgumu veiktajās cenu aptaujās, pieļaujot savstarpēji saistītu uzņēmumu "konkurenci";

veicot sākotnējo pārbaudi, konstatēts, ka varētu būt pamatota informācija par pirms vairākiem gadiem īstenotu fiktīvu nodarbinātību vienā no Pašvaldības institūcijām, materiāls nodots izskatīšanai Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam lietvedībā esoša kriminālprocesa ietvaros;

konstatētas Pašvaldības kapitālsabiedrības iekšējā normatīvā regulējuma nepilnības, kuru dēļ bija iespējama dienesta transportlīdzekļu izmantošana privātām vajadzībām. Uzsākts darbs pie autotransporta izmantošanas noteikumu pilnveides un ievērošanas kontroles noteikšanas visās Pašvaldības kapitālsabiedrībās;

trauksmes cēlēja ziņojumā sniegtā papildu informācija tika izmantota Pašvaldībā jau uzsāktās pārbaudes par iespējami prettiesisku rīcību ar mantu un finanšu līdzekļiem kādā no Pašvaldības institūcijām ietvaros, rezultātā ierosināts kriminālprocess un celtas apsūdzības, darba tiesiskās attiecības ar attiecīgajiem darbiniekiem izbeigtas.

<https://www.riga.lv/lv/trauksmes-celsana>